

Rom 11, 16

16: For om førstegrøden er hellig, er hele deigen også hellig. Og om roten er hellig, er også grenene det.

Her legger nå apostelen fram et nytt bevis på sin påstand (v. 2) om at "Gud har ikke forkastet sitt folk". Dette har han tidligere først bevist ved å minne om at han var selv en israelitt (og likevel ikke var forkastet). Og videre med at selv om de aller fleste av Israels folk levde i vantro og forherdelse, så hadde Gud fremdeles, blant dette folket, "en rest igjen etter nådens utvelgelse". Dette var også et bevis på at hele folket var ikke forkastet. Riktignok var profetiene om at de skulle bli forherdet, fullbyrdet - de hadde falt over "snublesteinen" -. Men ikke på den måten at de for alltid skulle bli borte. For Gud hadde ennå i sin visdom store planer for dem. Først skulle deres fall bli et middel til at hedningene ble frelst. Og når de så til sist ble benådet, skulle dette igjen vekke Israel til nidkjærhet. I alt dette lå det jo tydelige bevis på at Gud hadde ikke forkastet sitt folk.

Så føyer Paulus i dette verset ennå et bevis til i dette spørsmålet. Det gjør han med to liknelser. Den første er hentet fra loven om "førstegrøden" og det første brødet som de laget av den (4Mos 15: 19-21). Når det ble helliget Herren, ble hele kornhøsten deres helliget (3Mos 23: 10-17). I den andre liknelsen bruker han et tre med rot og greiner som bilde. Dette bildet bruker apostelen særlig for å tale mange viktige sannheter til de omvendte og benådede hedningene (v. 17-24). Med begge disse bildene vil Paulus først og fremst skildre hvor urokkelig Guds pakt med Israels fedre er. For her betyr ordet "hellig" ikke den helligheten som er virket av Ånden og bor i oss. Nei, det taler bare om noe som er gitt og utvalgt for Herren, og tilhører ham. Noen har villet ha det til at "førstegrøden" og "roten" taler om de jødene som først ble omvendt i nytestamentlig tid. Men denne oppfatningen er feil. Det viser sammenhengen, og hvordan apostelen selv anvender disse bildene.

For "grenene" (de naturlige) må en gang hatt forbindelse med roten, og de "grenene som ble brukket av" (v. 17) må før de ble brukket av hatt forbindelse med roten. Og det kunne jo ikke være tilfellet hvis roten skulle være den kristne moderkirken. For disse grenene som ble brukket av har jo aldri tilhørt den. "Førstegrøden" og "roten" er altså et bilde på jødefolkets stamfedre; Abraham og de andre troende patriarkene. "Deigen" og de "naturlige grenene" er jødefolket. Blant dette folket oppstod også den første Kristi menighet, for evangeliet ble først forkynt for de fortapte får av Israels hus. Og de som da trodde, ble det sanne Israel. Men så ble hedningene også, gjennom evangeliet, forenet med dette sanne Israel. Derfor sies det om dem her at de, som grener fra et "vilt oliventre", ble innpodet i "et edelt oliventre" (v. 17, 19, 24). Alt dette viser tydelig nok hva han vil ha fram med bildene.

Men det som virker underlig for noen, er at Paulus, når det gjelder Israel og deres fedre, kan si at deigen og grenene er hellige, fordi førstegrøden og roten har vært hellig. Da kan en lett tenke som så: Abraham, Isak og Jakob var vel hellige, men var ikke etterkommerne deres svært så vanhellige? Dette spørsmålet dukker opp fordi vi ikke oppfatter ordet "hellig" rett. Som vi allerede har sagt, så betyr ordet "hellig" her og mange andre steder i Skriften ikke den personlige helligheten i oss. Det betyr bare at de var skilt ut, utvalgt, fra alle andre, for å være et folk for Herren og til hans tjeneste. Riktignok var det dem som hadde de hellige nådemidlene, og gjennom dem kunne de også bli helliget i ånden. Men vi finner at når de ble kalt "hellige", så siktet dette slett ikke til noen personlig hellighet.

I 5Mos 1: 26-33 kan vi f. eks. se hvordan Moses taler til israelerne. Han minner dem om hvordan de hadde satt seg opp mot Herren i ørkenen. Men samtidig, når han formaner dem til å skille seg av med de farlige avgudsdyrkerne i Kanaan, sier han som en påminnelse: "For et hellig folk er du for Herren din Gud". Og han føyer til som en forklaring: "Deg har Herren din Gud utvalgt av alle folk på jorden til å være hans eiendomsfolk" (Kap. 7: 6). I samme betydning og med samme forklaring forekommer også ordet "hellig" i kap. 14: 2, 26: 18 i 5Mos. (Konf. 2Mos 19: 6, Dan 8: 24, 12: 7). Samme betydning har også ordet "hellig" noen steder i NT, som her og i 1Kor 7: 14.

Og at Gud på grunn av sin pakt med fedrene vil vise Israel en spesiell nåde, det tales det også mye om i Skriften. I 5Mos 9 minner Moses folket om hvordan de gang på gang har satt seg opp imot Herren. Og i v. 13 skildrer han dem som "et hardnakket folk". Men han føyer til: "Men bare dine fedre har Herren lagt sin kjærlighet på, så han elsket dem. Og dere som er deres etterkommere, utvalgte han framfor alle andre folkeslag" (5Mos 10: 15). Det samme hører vi i 2Mos 2: 24-25: "Gud hørte deres sukk, og Gud kom i hu sin pakt med Abraham, Isak og Jakob. Og Gud så til Israels barn, og Gud kjentes ved dem". Og i 5Mos 4: 31 gir Moses dette løftet: "For Herren din Gud er en barmhjertig Gud. Han skal ikke slippe deg og ikke la deg gå til grunne. Han skal ikke glemme pakten med dine fedre som han stadfestet med ed". Men disse løftene er så mange i GT at vi kan ikke nevne alle.

Apostelens bevis er da dette: Slik som hele deigen er hellig fordi førstegrøden ble ofret til Herren, og fordi hele treet lever i naturlig samfunn med roten, så er etterkommerne fra Abraham (han som Herren opprettet sin pakt med) også utskilt fra alle andre folk, og er hans eiendomsfolk. For Herren Gud holder alltid fast i sin pakt, selv om mange i vantro glemmer ham (konf. Rom 3: 3, 11: 22). Herren hadde selv med sin høyre hånd plantet treet, som et edel oliventre. Riktignok er mange av grenene brutt av. Men treet står der fremdeles, og mange av disse grenene som ble brutt av, skal på nytt innpodes. De frafalne barna skal vende tilbake til sin fars, Abrahams, tro. Derfor har Herren latt det bli tilbake en sæd han kan plante, og ikke latt det gå med jødene som med Sodoma og Gomorra, som ble totalt utslettet (kap. 9: 28-29). Slik er den guddommelige trofastheten. Det er dette apostelen vil ha fram, og som er tekstens egentlige mening.

Men vi burde også legge merke til den veldige trøsten dette budskapet også har til oss kristne, som Gud også har gjort en pakt med - "en bedre pakt, en som ble grunnlagt på bedre løfter" (Heb 8: 6). Vi

var grener på et "vilt oliventre", og ble innpodet i treet hvor den troende Abraham var rot. Dvs. at med den samme tro som Abraham hadde ble vi forenet med den første menighet, liksom vi er "forenet med ham" (Kristus) (kap. 6: 5), innpodet i det sanne vintreet (Joh 15). Og det navnet (Jesunavnet) gjelder for Gud - ennå mer enn Abrahams. Riktignok har vi ikke her den trøsten at hvis bare vi er blitt forenet med ham ved dåpen, så er vi sikkert alltid i vennskap med Gud. Vi ser også at den nåden Abraham stod i, den tilfalt ikke alle hans etterkommere, selv om de stod i den utvortes pakten med Gud. Når de falt fra i vantro, kom de i en forferdelig tilstand, slik vi har sett. Kristus taler også uttrykkelig om grenene på vintreet som "ikke blir i meg". De ble "kastet ut" og "visner", ja, blir "kastet på ilden, og de brenner" (Joh 15: 6).

Men den trøsten har vi her, vi som er døpt, at Gud er trofast mot sin pakt. Da er han ikke bare nådig mot oss, som han er mot alle hedninger, når vi omvender oss og kommer tilbake til ham. Men han "husker sin pakt til evig tid" (Sal 105: 8). Dvs. at på grunn av den pakten han én gang tok oss inn i, viser han oss en spesiell nåde. Han sender sitt ord og sin Ånd, og mange kraftige midler til vekkelse for dem som han en gang tok inn i sin pakt. Da taler han om oss som om den frafalne Efra'im: "Er da Efra'im min dyrebare sønn og mitt kjæreste barn, siden jeg ennå må komme ham i hu, enda jeg så ofte har talt imot ham? Derfor røres mitt hjerte av medynk med ham, jeg må forbarme meg over ham, sier Herren" (Jer 31: 20).

Spesielt har de levende kristne en stor trøst i denne Guds trofasthet. I tro og påkallelse klynger de seg ennå til Kristus. Men på grunn av sine uendelige skrøpeligheter fristes de stadig til å miste motet. De tenker at nå må vel Gud snart gi dem opp, og enten i vrede forkaste dem, eller i alle fall se på dem som en forferdelig byrde. Da må vi huske det vi har sett her. Det var på grunn av "roten" Gud ville vise "grenene" en spesiell nåde. Det var fordi han elsket fedrene, at Gud også elsket barna deres. Og som grunnvoll for vår trøst har vi en langt mer hellig rot og førstegrøde enn Abraham: Et navn som er ennå større for Gud; hans elskede Sønn, Jesus Kristus. Denne roten gjelder mer for Gud enn Abraham. Vi må huske på at det er i Guds elskede Sønn vi er innpodet. Og så må vi bruke dette ordet på oss: "Er førstegrøden hellig, er hele deigen også hellig. Og om roten er hellig, er også grenene det".

Da kan vi tro at med alle våre skrøpeligheter er vi ikke bare "frelst fra vreden" (Rom 5: 9). Vi er også hellige og ulastelige i ham, Den elskede (Ef 1: 4, 6). For da er det i sannhet slik at fordi Kristus er hellig og ulastelig, så er de også hellige og ulastelige, alle dem som er forenet med ham, så lenge de holder seg til ham som grenene til treet. Denne bruken av bildet er altså rett, og gjelder alle som tror: "Er roten hellig, er også grenene det". Er Kristus hellig og ulastelig for Faderen, så er vi også det. Riktignok er det ikke dette vi hører fra vårt eget hjerte. Nei, etter vår oppfatning, slik vi opplever det, reiser det seg nok helt motstridende røster (ettersom vi kjenner synden i oss) som roper og skriker, og forteller oss at vi er helt forkastelige i Guds øyne.

Men nå bør vi altså likevel tro det som Herren selv sier, og ikke det vårt hjerte og vår mening vil fortelle oss. Og når Herren Kristus talte om den som ved troen var rensset i hans blod, sa han uttrykkelig at "den som er badet er ren over det hele (sv: helt og holdent ren). Også dere er rene, men ikke alle". Forræderen var unntaket. Men bare han. Peter var ren. Tomas var ren. Og alle de andre skrøpelige disiplene var helt og holdent rene. Så totalt rene kunne de nok ikke være i seg selv, men bare i Kristus. "Roten" var hellig! Derfor var også grenene hellige. Gud, gi oss nåde til å tro og fatte dette! - Så fortsetter vi igjen med teksten. Nå gjør Paulus en ny anvendelse av bildet med roten og grenene.